

zaterdag

19.11.2016

20.00 Concertzaal

19.15 Inleiding door

Rudy Tambuyser

National Philharmonic of Russia

Tchaikovsky's Eerste pianoconcerto

CONCERTGEBOUW BRUGGE

De National Philharmonic of Russia (RU) werd in 2003 opgericht en verenigt gevestigde musici en jong talent. Al snel slaagde het orkest erin om in binnen- en buitenland faam te maken. Naast de chef-dirigent Vladimir Spivakov, leidden al heel wat grote namen het orkest: onder meer Ken-David Masur, Krzysztof Penderecki, Vladimir Ashkenazy, Jukka-Pekka Saraste en Michel Plasson. De laatste jaren deelde het orkest het podium met uitstekende solisten als Jessye Norman, Plácido Domingo, José Carreras, Gidon Kremer, Gil Shaham, Hilary Hahn, David Garrett, Anne-Sophie Mutter, Leonidas Kavakos, Maxim Vengerov, Natalia Gutman, Arkadi Volodos, Evgeny Kissin, Andrés Schiff en Maurizio Pollini. Het orkest zet niet alleen in op jonge musici, maar geeft ook kansen aan jonge dirigenten. Het repertoire van het orkest omspannt zowel oud als hedendaags werk.

Vladimir Spivakov (RU) is niet alleen een van de grootste violisten van onze tijd, maar ook een veelzijdig en gerespecteerd dirigent; hij is onder meer artistiek leider en chef-dirigent van het National Philharmonic of Russia. Spivakov maakte zijn debuut in de VS in 1975 en kreeg daarna al gauw internationale erkenning. Als soloviolist werkte hij met belangrijke orkesten als die van Moskou, Leningrad, Berlijn, Wenen, Londen, New York, Philadelphia en Cleveland. Spivakov studeerde viool bij Yuri Yankelevich en

David Oistrakh en orkestdirectie bij onder anderen Israil Gusman en Leonard Bernstein. Enkele prominente componisten droegen hun werk aan hem op: Arvo Pärt *Spiegel im Spiegel*, Alfred Schnittke *Vijf fragmenten op schilderijen van Jeroen Bosch* ...

Pianist Tae-Hyung Kim (KR) maakte zijn internationale debuut in oktober 2004 toen hij de eerste prijs voor de beste interpretatie won tijdens de internationale pianocompetitie in de stad Porto. In 2010 behaalde Tae-Hyung Kim de vijfde plaats op de Koningin Elisabethwedstrijd. Sindsdien breidde hij zijn activiteiten uit door op te treden met toonaangevende orkesten wereldwijd. Kim studeerde summa cum laude af aan Yewon School, Seoul Arts High School en aan de Korean National University of Arts. Vervolgens kwam hij in Europa studeren aan de Musikhochschule van München, waar hij zich ook verdiepte in het lied bij Helmut Deutsch. Daarna vervolmaakte hij zich verder aan het conservatorium van Moskou. Momenteel woont Tae-Hyung Kim in München.

MEER WETEN OVER RUSLAND?

za 10.09.16 – vr 10.06.17

Pluis de geschiedenis van Rusland en de Russische muziek uit tot in detail in de tentoonstelling *Van Glinka tot Gubaidulina, twee eeuwen van politieke en culturele omwentelingen in Rusland*. Deze tentoonstelling van Johan Huys is een seizoen lang te bezichtigen op de Foyer parterre.

National Philharmonic of Russia: orkest
Vladimir Spivakov: dirigent
Tae-Hyung Kim: piano

—

Pyotr Il'yich Tchaikovsky (1840-1893)

Pianoconcerto nr. 1 in bes, opus 23 (1875)

- Allegro non troppo e molto maestoso – Allegro con spirito
- Andantino semplice – Prestissimo
- Allegro con fuoco

— pauze —

Pyotr Il'yich Tchaikovsky

Symfonie nr. 5 in es, opus 64 (1888)

- Andante – Allegro con anima
- Andante cantabile, con alcuna licenza
- Valse. Allegro moderato
- Finale. Andante maestoso – Allegro vivace

Dit concert is een KEYS-concert. THE KEYS-club is een dynamische groep van jonge ondernemers, muziek- en cultuurliefhebbers, die het Concertgebouw steunen om zijn ambities waar te maken. Interesse? www.the-keys.be

WORD VRIEND ...
 Steun het Concertgebouw en boek als eerste uw tickets voor seizoen 2017-2018. Meer voordelen op www.concertgebouw.be/vrienden

met de steun van Piano's Maene

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen van Bloemblad.

Virtuositeit zonder uitverkoop

Men zou Ludwig van Beethoven (1770-1827) de uitvinder van de egomuziek kunnen noemen. In zekere zin is zijn werk een hoogstpersoonlijke strijd met de muzikale elementen, die de luisteraar zou kunnen opvatten als een allegorie van de universele strijd van de mens tegen de condition humaine. Op die manier geeft Beethoven zelfs egomuziek een onmiskenbaar overdrachtelijk karakter: de kunstenaar is weliswaar een held – met alle gebrek aan bescheidenheid van dien – maar wel een held die strijdt op een hoger plan, voor een verheven doel.

Pas in de hoogromantiek verloor de egomuziek dat transcendente karakter, en in sommige beroemd geworden gevallen werd ze de zenuwzwakke soundtrack bij een concreet, niet onverdeeld prettig leven. De muziek van Pyotr Il'yich Tchaikovsky

(1840-1893) of die van Gustav Mahler (1860-1911) zijn daarvan voorbeelden: zij namen voor het componeren expliciet het eigen wedervaren en de kronkels van de eigen psyche als uitgangspunt, of sterker: als onderwerp. Niet zelden vinden we in hun autografen verwijzingen naar de een of andere depressieve bui, of naar een echtgenote die van gedacht aan het veranderen was. De grens tussen hoogsensitiviteit en een soort hypochondrische pedanterie is daarbij niet altijd even duidelijk, maar onmiskenbaar leidt het alvast in deze beide gevallen tot grote muziek. Dat is wat ons ruim een eeuw later interesseert – de anekdotiek is mooi meegenomen.

Merkwaardig genoeg waren het nochtans de techniek, de vormbeheersing, zeg maar de prozaïsche, ambachtelijke kwesties, waar Tchaikovsky bij het componeren vooral mee bezig was. In zijn brieven lezen we vaak hoe hij met de vorm worstelde en hoe vertwijfeld hij die strijd met zichzelf – en met illustere voorgangers – voerde. In zijn muziek horen we ook hoe hij die strijd regelmatig verliest: 'naden' die hoorbaar blijven, logica en contrapunt die voelbaar voor verbetering vatbaar zijn, emotionaliteit die in haar mateloosheid het principieel nagestreefde evenwicht meteen op de helling zet, passages die om welke reden dan ook niet 'vallen' zoals hun schepper had gewild.

Even paradoxaal als die duidelijke gebreken van een nochtans in alle betekenissen klassiek geworden componist, is de onvoorwaardelijke bewondering die

Tchaikovsky oogst bij uitgerekend de grote vormgenieën van het begin van de 20e eeuw: Stravinsky, Prokofiev, Shostakovich. Daarvoor zijn er allicht twee redenen.

Eén: de Russische ziel, die misschien niet zo onpeilbaar diep is als men vaak beweert, maar wel onpeilbaar *tout court*. In de taal zelf zit veel vervat dat eigenlijk onmisbaar is om de extreme emotie te verklaren die Russen bij het horen van bijvoorbeeld Tchaikovsky's *Vijfde symfonie* ten deel kan vallen. De muziek is overigens vol van dergelijke geheimen. Een tjokvolle Royal Albert Hall die begint te grienen bij Elgars *The Dream of Gerontius*, dat is voor niet-eilanders onbegrijpelijk. Toch?

Twee: een vormgenie zijn is één ding, maar als artiest beteken je niks zonder het idee, de inspiratie – dat wat de een het godsgeschenk, de ander simpelweg talent noemt. En invallen – de verbeeldingskracht om sterke melodieën voort te brengen bijvoorbeeld – had Tchaikovsky bij de vleet. Zijn talent is voor zijn collega's een soort Feest van de Inval, datgene waarmee ze zelf ooit, in een soort *once in a lifetime*-roes, hun gooi naar de onsterfelijkheid zouden willen doen. Vandaar hun liefde, vandaar hun schattige onverdraagzaamheid voor wie Tchaikovsky bekritiseert. Met het allerhoogste spot men niet, noch maakt men er abstractie van.

Nochtans was het precies de *Vijfde* die Tchaikovsky in dat opzicht heel wat hoofdbrekens bezorgde. In een brief aan zijn mecenas, Nadezjda von Meck, schreef hij dat het hem toescheen alsof hij niet meer het schrijfgemak van vroeger had. Niet meer de voortdurende, vanzelfsprekende beschikking over het materiaal.

Ook andere dingen bezwaarden hem en bemoeilijkten zijn werk. De *Vijfde* staat, evenals de *Vierde*, expliciet in het teken van het noodlot. Tchaikovsky schetste voor de *Vijfde* een volledig psychologisch programma, gaande van 'Totale onderwerping aan het Lot', tot 'Nee, geen enkele hoop!'. Wanhoop, kommer en kwel, die ondanks zichzelf resulteerden in een van de meest gespeelde symfonieën van het romantische repertoire, waarin al menige verdwaalde ziel een vorm van begrip en troost heeft gevonden.

Waarom een *Pianoconcerto in bes* (si mol klein) – na een lapidair excuusmotief in de hoorns – van een weelderig, somptueus openingsthema in Des (re mol groot) voorzien? Waarom dat fantastische, episch-

melodieuze thema (van de soort die, zo lijkt het wel, alléén aan de pen van Tchaikovsky kon ontspringen) na één enkele, vrij vroege reprise niet meer aanroeren? Markante vragen bij een concerto dat zonder de minste twijfel tot de populairste pianoconcerto's uit de muziekgeschiedenis behoort.

Nochtans leek het aanvankelijk geen succesvol leven beschoren. Toen Tchaikovsky het in 1875 aan Nikolai Rubinstein toonde met de vraag om feedback – en met het plan om het aan de grote pianist op te dragen – weigerde die de opdracht, met de furieuze mededeling dat het concerto 'onspeelbaar' was. Later dat jaar bewees Hans von Bülow het tegendeel. Rubinstein kwam overigens op zijn oordeel terug: op de Wereldtentoonstelling van 1878 in Parijs, moeten zijn uitvoeringen tot de beste ooit hebben behoord – al zijn we daarvoor uiteraard op getuigenissen aangewezen.

In elk geval: nog steeds worden zalen warm van de gulheid, het *savoir-faire* en het verhalende vermogen die deze muziek kenmerken. Virtuositeit zonder uitverkoop, publieksvriendelijkheid zonder behaagziekte, in de grote traditie waartoe ook Franz Liszt, Anton Rubinstein en Sergey Rachmaninov behoren.

Rudy Tambuysen

Hans von Bülow en de première van Tchaikovsky's *Eerste pianoconcerto*

Bernard Ullman, geboren in Pest in 1816, was een van de belangrijkste impresario's van zijn tijd. Omstreeks 1840 vestigde hij zich in de Verenigde Staten. Hij was het die de uitgebreide concerttournee (172 concerten in negen maanden) in de VS in 1875 van de beroemde pianist en dirigent Hans von Bülow (1830-1894) had georganiseerd. Hans von Bülow was de ex-schoonzoon van Liszt (zijn vrouw Cosima, de dochter van Liszt en gravin Marie d'Agoult, huwde een maand na de scheiding met Wagner). Von Bülow studeerde piano bij Friedrich Wieck, Schumanns schoonvader, daarna bij Liszt en vervolgens orkestdirectie bij Wagner. Zijn kwaliteiten als pianist en als dirigent waren uitzonderlijk en onomstreden, wat niet gezegd kon worden van zijn menselijke kwaliteiten. Hij was hautain en had nauwelijks een goed woord over voor zijn Duitse collega-dirigenten. Hij was actief als hofpianist in München (1864), als hofkapelmeester in Hannover (1877-79) en als dirigent van het hoforkest in Meiningen (1880-85), dat onder zijn leiding beroemd werd. Zijn eerste Amerikaanse tournee begon met een concert in Boston op 18 oktober 1875. Hij betrad het podium van de nokvolle zaal met zijn hoed op die hij, na het publiek misprijzend te hebben bekeken, onder de piano plaatste om vervolgens Beethovens *Vijfde pianoconcerto* te attaqueren. Daarna enkele werken van Chopin en tenslotte de aan hem opgedragen *Fantasie über ungarische Volksmelodien* van Liszt. Het succes was enorm. Het was echter zijn optreden een week later, ook in Boston, op 25 oktober dat de geschiedenisboeken haalde. Op die dag speelde hij de wereldpremière van Tchaikovsky's *Eerste pianoconcerto in bes* dat uit dankbaarheid aan hem was opgedragen nadat Tchaikovsky's vriend, de pianist en eerste directeur van het conservatorium van Moskou, Nikolai Rubinstein, aan wie

Tchaikovsky het wou opdragen, het slecht en banaal vond en het niet wou spelen, althans de hem door Tchaikovsky voorgespeelde versie. De première in Boston was een enorm succes en het laatste deel moest gebisseerd worden. Het telegram dat Bülow naar Tchaikovsky zond om van dit succes verslag te doen is hoogstwaarschijnlijk het eerste telegram ooit dat van Boston naar Moskou werd gezonden. De dirigent van het amper 35 musici tellende, en speciaal voor de gelegenheid samengesteld orkest was Benjamin Lang, een voormalig leerling van Liszt, die op het laatste ogenblik Carl Bergmann verving. Bergmann, van Duitse afkomst, was voor meerdere repetities niet komen opdagen en volgens Bülow had hij 'meer interesse in het bierdrinken dan in het vervullen van zijn plichten als dirigent'. Na de pauze speelde Bülow nog Beethovens *Mondscheinsonate* bij gedempt zaallicht. Ook in New York werd het een groot succes en moest het derde deel gebisseerd worden. Tchaikovsky's leerling en levenslange vriend Sergey Tanejev (1856-1915) speelde kort nadien in Moskou de Russische première van dit vandaag bijzonder populaire pianoconcerto.

Johan Huys

National Philharmonic of Russia

eerste viool

Artur Adamyan
Sergei Belozertsev
Victoria Blazhina
Natalia Geizler
Yulia Kalinkina
Anna Koriatckaia
Daria Kuchenova
Vladimir Lukiyanov
Marianna Orloff
Irina Pavlikhina
Timur Pirverdiev
Alexander Polyakov
Elena Reznichenko
Tatiana Shanina
Eremai Tsukerman

tweede viool

Dmitrii Akinfin
Irina Garevskikh
Anna Gurevich
Olga Kiseleva
Vladimir Lundin
Alexey Morilov
Liudmila Murina
Svetlana
Ovsiannikova
Marina Slutskaya
Yulia Solodakhina
Evgenii Subbotin
Irina Tsirulnikova
Svetlana
Yazlovetskaya
Elena Zlobina

altviool

Radik Khanafin
Alexandra Khanafina
Nikolai Kondrashin
Anna Larionova
Dmitry Potemkin
Shamil Saidov
Emil Salaridze
Natalia Semenova
Svetlana Stepchenko
Andrey Yarovoy

cello

Evgeny Ivanov
Yury Loevskiy
Mariia
Mikhailovskaia
Mikhail Mostakov
Olga Mozhar
Anna Pletyukhina
Nikolay Silvestrov
Oleg Smirenkov
Nikolai Solonovich

contrabas

Anna Beschastnova
Kirill Chulkov
Nikolay Gorbunov
Aleksei Grafskii
Mikhail Iosilevich
Sergey Karachun
Vyacheslav
Mikhaylov
Aleksei Sinev

fluit

Sergei Bubnov
Viktor Khotulev
Sergey Zhuravel

piccolo

Vladimir
Shamidanov

hobo

Aleksandr
Arkhangelskii
Anastasia
Kosarskaya
Maxim Orekhov

Engelse hoorn

Fedor Egorov

klarinet

Andrei Mikhailovskii
Boris Puryzhinskiy

basklarinet

Igor Eremin

fagot

Sergey Grashchenkov
Stanislav Katenin
Nikita Kim

hoorn

Alexander Andrusik
Stanislav Davydov
Dmitrii Grandov
Dmitrii Kalintsev
Aleksei Shanin

trompet

Alexander Bakharev
Ivan Maloshtanov
Aleksei Parshenkov
Kirill Soldatov

trombone

Igor Bakanov
Aleksandr
Demidenko
Valery Golikov
Sergei Klimenko

tuba

Aleksei Kotov

percussie

Dmitry Barkov
Yury Gridasov
Andrei Lysenko
Valerii Polivanov
Sergey Vasiliev

harp

Iлона Nokelainen

Grigory Sokolov © David Samyn

vr 25.11.16 / 20.00 / Concertzaal
Grigory Sokolov / Ruslands meesterpianist
Grigory Sokolov, voor velen de belangrijkste pianist van onze tijd, keert terug naar Brugge. 'Een recital van Sokolov gunt ons een blik op een verloren tijdperk van Russische pianokunst', schreef The Guardian. Wie Sokolov ooit aan het werk zag, herinnert zich bovenal het naturel van zijn interpretaties. Wat hij ook speelt, Sokolov slaagt er steeds weer in u de adem te benemen met zijn overdonderende pianospel.

deFilharmonie © Benjamin Ealovega

za 04.02.17 / 20.00 / Concertzaal
deFilharmonie & Octopus Symfonisch Koor & Choeur de Chambre de Namur / Ivan de Verschrikkelijke
Sergey Prokofiev componeerde uitermate dramatische en levendige filmmuziek bij Eisensteins film *Ivan de Verschrikkelijke*. Beiden bleken geestverwanten, hun flexibiliteit en ongelimiteerde fantasie leidde tot een aantal perfecte samenwerkingen. *Ivan de Verschrikkelijke* is een oratorium over macht en shakespeareaanse samenzweringen met prachtige muziek van Prokofiev.

ELENA CHERNYSHOVA

za 10.09.16 – zo 20.11.16

In het Concertgebouwcafé, de Inkomhal & het Atrium kan u Rusland ook in beelden ontdekken. De Russische fotografe Elena Chernyshova legde in de fotodocumentaire *Days of Nights – Nights of Day* het dagelijkse leven in de Siberische mijnstad Norilsk vast.

BESTEL UW TICKETS NU OP

WWW.CONCERTGEBOUW.BE
+32 70 22 33 02 / IN&UIT
BRUGGE 34

Praat na de voorstelling gezellig na in het Concertgebouwcafé of vertel ons wat u ervan vond op Facebook of Twitter (@concertgebouwbr).

Gezellig tafelen voor of na een voorstelling met een verrassing op vertoon van het concertticket. www.concertgebouw.be/services.

